

УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” – БУРГАС
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ
КАТЕДРА “ИСТОРИЯ и ФИЛОСОФИЯ”

УТВЪРЖДАВАМ!

Ректор:

/проф. д-р Магдалена Миткова/

КОНСПЕКТ

за писмен държавен изпит по История

за специалност „Български език и история“,

ОКС „Магистър“, Магистърска програма *Иновации в обучението по история в средното училище*, широк профил, редовно и задочно обучение

1. Древен Изток – най-старите човешки цивилизации.

Понятие. Пространствени и времеви характеристики. Прилики и разлики в цивилизационните модели на Египет и Месопотамия – държавно устройство, писменост, социални групи, градски центрове, закони. Преден Изток II – I хил. пр.Хр. – политическа история, етнически промени, зараждане и развитие на империите – Хетска империя, Асирия, Нововавилонско царство, Персия.

2. Древна Елада.

Понятие. Периодизация. Писмени източници и веществени извори. Същност, формиране и развитие на елинския полис. Т. нар. Велика гръцка колонизация – етапи, резултати. Конституционна уредба на Атина и Спарта – демокрация и олигархия. Политическа история на Елада през класическия период – Гръко-персийски войни, Атинско архе, Пелопонеска война, криза в полиса, възход на древна Македония. Източният поход на Александър III Велики и неговата световна държава. Елинизъм – понятие, времеви граници, центрове и политически съюзи.

3. Древен Рим.

Понятие. Периодизация. Писмени свидетелства и веществени извори. Римската *res publica* – функции на обществените взаимоотношения (патронатно-клиентски отношения) и отражението им в политическите институции. Политическа история на Римската република – от левия бряг на Тибър до господство в Средиземноморието. Световната държава по време на Принципата. Криза на империята и Домината. Рим – център на Средиземноморската антична цивилизация.

Литература:

- Авдиев В. И. История на древния Изток. София, 1989.
- Александрова, Н., И. Ладынин, А. Немировский, В. Яковлев. *Древний Восток: Учебное пособие для вузов*. Москва, 2007.
- Античная Греция. Проблемы развития полиса. Москва, 1983, I – II (сборник статьи)
- Барсело, П., М. Тачева, П. Делев. История на древните общества. София, 1992.
- Данов, Хр. Христоматия по история на стария свят. София, 1976⁵
- Дандамаев М. А. Политическая история Ахеменидской державы. Москва, 1985.
- История на древен Рим. София, 1974. Ред. Кузицин В. И.
- История Древнего мира. Ранняя древность. Расцвет древних обществ. Упадок древних обществ. Москва, 1982 т. 1-3. Ред. Дьяконов И. М., Неронова В. Д., Свенцицкая И. С.
- Масперо Г. История на Египет и Асирия. София, 2003.
- Момзен Т. Древният Рим. София, 1998.
- Орачев Ат. Римските императори на дохристиянския римски свят. 1-2. София, 2007, 2011.
- Ростовцев М. И. История на стария свят. т. 1. Изтокът и Гърция; т. 2. Рим. София, 1994.
- Седов, А. История древнего Востока. От ранних государственных образований до древних империй. Москва, 2004.
- Шаму Фр. Гръцката цивилизация през архаичната и класическата епоха. София, 1979
- Alföldi G. *Römische Sozialgeschichte*. Wiesbaden, 1975.
- Bengston H. *Griechische Geschichte von den Anfängen bis in die römische Kaiserzeit*. München, 1977⁵.
- Cambridge Ancient History*. Cambridge, 1970-1972, Vol. I-II. Ed. Edwards I. E. S., Gadd C. J., Hammond N. G. L.
- Crawford M et al. *Sources for Ancient History*. Cambridge, 1983.
- Grimal, P. *La civilisation romaine*. Paris, 1981.
- Gyuzelev M. *The West Pontic Coast between Emine cape and Byzantion during the First Millennium BC*. Burgas, 2008.
- Pauly A, G. *Wissowa, W. Kroll, K. Ziegler. Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*. Stuttgart, 1893 -.

4. Древна Тракия.

Понятие. Писмени данни, епиграфски и нумизматични паметници. Етно-генетически хипотези за траките. Ранни държавни обединения – траките у епоса, лириката, драмата и логографите.

5. Одриско царство – най-дълго просъществувалата тракийска държавна формация. Образуване и ранни етапи от съществуването на държавата. Одриското царство през елинистическата епоха. Одриските царе като клиенти на Рим – Бизийското царство.

6. Тракия и Рим.

Проникване на Рим на Балканите и първите сблъсъци и контакти с траките. Етапи на установяване на римския контрол над Тракия. Образуване на римските провинции с тракийско население – Мизия, Тракия, Македония. Тракия като съставна част на Pax Romana и античната средиземноморска цивилизация.

Литература:

- Ботева-Боянова Д. Проблеми на тракийската история и култура. София, 2000.
- Гюзелев М. Западният Понт между Емине и Босфора през първото хилядолетие пр.Хр. Бургас, 2009.
- Данов Хр. Древна Тракия. София, 1969.
- История на България. София, 1979-1981, т. 1-2, Ред. Косев Д., Христов Х. и др.

- Кацаров Г. Битът на старите траки според класическите писатели. Сб. БАН. Кн. 1, София, 1913.
- Кацаров Г. България в древността. Историко-археологически очерк. София, 1926.
- Кацаров Г. и кол. Извори за старата история и география на Тракия и Македония. София, 1949.
- Михайлов Г. Траките. София, 2015²
- Тачева М. Власт и социум в римска Тракия и Мизия. София, 2000.
- Тачева М. Царете на древна Тракия. София, 2006.
- Тачева М., Д. Ботева. Христоматия по тракология, т. 1. София, 1998.
- Фол Ал. Политическа история на траките. София, 1972.
- Фол, Ал. Д. Попов. Христоматия по тракология, т. 1. София, 1989.
- Фол, Ал. и кол. Кратка енциклопедия: Тракийска древност. София, 1993.
- Фол, Ал. и кол. Подбрани извори за историята на българските земи в древността. София, 1993.
- Archibald, Z. H. The Odrysian Kingdom of Thrace. Orpheus Unmasked. Oxford, 1998.
- Detschew D. Die thrakischen Sprachreste. Wien, 1976².
- Tomaschek W. Die alten Thraker. Eine ethnologische Untersuchung. Wien, 1980².

7.Езическа България 681 г. – втора половина на IX в.

Образуване на българската държава (Дунавска България). Славяни, прабългари, готи. Извори, историография, проблемни въпроси. Укрепване на българската държава при Тервел. България и Византия през VIII в. Българската държава при владетелите Крум, Омуртаг, Маламир, Пресиян и Борис. Административното устройство 681 г. – втора половина на IX в. Българската езическа култура VII-IX в.

8.Християнска България средата на IX – 1018 г.

Покръстване на българите. Борба за самостоятелна българска църква. Създаване на славянската писменост и нейното разпространение. България при Симеон Велики - външна политика. Богомилството в България – развитие и историческо значение. Българската държава 971-1018 г. Самуил.

Административно устройство на Първото българско царство (средата на IX в. -1018 г.). Златният век - християнската култура на Първо българско царство (края на IX – X в.).

9.България в периода 1185 – 1280 г.

Възстановяване на българската държавност. Въстанието на Асен и Петър. България при първите Асеновци (1185-1197 г.). Българската държава при управлението на Калоян (1197-1207 г.). Политическа мощ на България - Иван Асен II (1218-1241 г.). България при наследниците на Иван Асен II (1241-1277 г.). Селската война в България 1277-1280 г. Ивайло. Сепаратизмът в края на XII – XIII в.

Средновековната българска култура през XIII в.

10.България 1280 – 1396 г.

България при Тертеровци (1280-1323 г.). България при Михаил Шишман (1323-1330 г.). Разкъсаната България 1331-1396 г. Падането на средновековна България под турско владичество.

Ереси и учения през XIV в.

Административно устройство на Второто българско царство.

Златният залез на българската култура (материалната и духовна култура през XIV – началото на XV в.).

11.Българите и българските земи през XV-XVII в.

Административното устройство на Османската империя XV-XVII в. Асимилаторската политика на османския завоевател. Антиосманската съпротива на българите през XV-XVII в.

Извори и литература

- Ангелов, Д.** История на Византия 395-867. Първа част. София, 1976; История на Византия 867-1204. Втора част. София, 1974; История на Византия 1204-1453. Трета част. Издателство Наука и изкуство. София, 1976.
- Ангелов, Д.** Общество и обществена мисъл в средновековна България (IX-XIV в.). София, 1979.
- Ангелов, Д.** Богомилството в България. Издателство Наука и изкуство. София, 1980.
- Ангелов, Д.** Образоване на българската народност. София, 1981.
- Ангелов, П.** Българската средновековна дипломация. София, 1988.
- Андреев, Й.** Семинариум по средновековна българска история. Велико Търново, 1978.
- Андреев, Й.** Всекидневието на българите през XII-XIV в. УИ „Св. Климент Охридски“. София, 1992.
- Андреев, Й.** Любовните истории в Българското средновековие. Издателска къща Земя. София, 1994.
- Андреев, Й.** Курс лекции по история на Второто българско царство. Велико Търново, 1994.
- Андреев, Й.** Българските ханове и царе през VII-XIV в. Историко-хронологически справочник. Издателство „Д-р Петър Берон“. София, 1988; **Андреев, Й., М. Лалков.** От хан Кубрат до цар Борис III. Исторически справочник. Издателство Абагар. Велико Търново, 1996.
- Андреев, М.** Българското обичайно право. Наука и изкуство. София, 1979.
- Андреев, М., Ф. Милкова.** История на българската феодална държава и право. Наука и изкуство. София, 1979.
- Бакалов, Г.** Средновековният български владетел (Титулатура и инсигнии). София, 1985.
- Бешевлиев, В.** Чаши от черепи у българите. – ГСУ ИФФ, кн. XXII, 3, 1926,
- Бешевлиев, В.** Първобългарски надписи. Увод, текст и коментар. – ГСУИФФ, XXXVI, 1934-1935. София, 1935, 1-162.
- Бешевлиев, В.** Първобългарски надписи. София, 1979.
- Бешевлиев, В.** Първобългарите. Бит и култура. София, 1981.
- Бешевлиев, В.** Прабългарски епиграфски паметници. София, 1981.
- Бешевлиев, В.** Първобългарски надписи. София, 1992.
- Божилков, Ив.** Фамилията Асеневци (1186-1460). Генеалогия и просопография. София, 1994.
- Божилков, Ив.** Цар Симеон Велики (893-927 г.). Златният век на средновековна България. Издателство „Отечествен фронт“. София, 1983.
- Божилков, Ив.** Раждането на средновековна България (нова интерпретация). – В: Седем етюда по средновековна история. София, 1995.
- Божилков, Ив.** История на средновековна България. Т. 1, Т. 2. София, 2017.
- Божилков, Ив., В. Гюзелев.** История на средновековна България VII-XIV в. Т. 1. Издателска къща Анубис. София, 1999.
- Вагалински, Л.** Излъскана керамика от късноантичен Deultum. – В: Сб. Тракия и Хемимонт IV-XIV в. Т. 1. Книгоиздателство Зограф. Варна, 2007, 27-30.
- Вачкова, В.** Симеон Велики. Пътят към короната на Запада. Кама, 2005.
- Венедиков, Ив.** Военното и административно устройство на България през IX и X век. София, 1979.
- Георгиев, П.** За столицата на Аспарухова България. – ИПр., 2002, 5-6, 208-227.
- Георгиев, П.** Раждането на столица Абоба-Плиска. – ПОЛУХРОΝΙΑ. Сб. в чест на проф. Иван Божилков. София, 2002, 63-77.
- Георгиева, Цв.** Антиосманската съпротива на българите през XVI-XVII в. – ИПр., 1980, № 3, 3-20.

- Георгиева, Цв., Н. Генчев.** История на България XV-XVII в. Т. 2. Издателска къща Анупис. София, 1999.
- Готите.** София, 2003.
- Готите.** София, 2006.
- Гръцки извори за българската история (ГИБИ)**
- Гюзелев, В.** Княз Борис Първи. България през втората половина на IX век. София, 1969.
- Гюзелев, В.** Извори за кръстоносните походи в българските земи от 1443 – 1444 година. София, 2019.
- Гюзелев, В.** Княз Борис Първи. България през втората половина на IX в. София, 1969.
- Гюзелев, В.** Отново за столиците на средновековна България (някои нови гледища и хипотези). – *Studia protobulgarica et mediaevalia europeensia*. В чест на професор Веселин Бешевлиев. Велико Търново, 1992, 3-11.
- Гюзелев, В.** Апология на Средновековието. София, 2004.
- Данчева-Василева, А.** България и Латинската империя (1204-1261 г.). София, 1985.
- Димитров, Стр.** Бунтовни движения в Търновско и Източна България по време на Чипровското въстание. – ИПр., 1988, № 10, 35-47.
- Дончева-Панайотова, Н.** Киприан. Старобългарски и староруски книжовник. Наука и изкуство. София, 1981.
- Дринов, М.** Заселение Балканского полуострова славянами. Москва, 1873.
- Дринов, М.** Южные славяни и Византия в X веке. Москва, 1876.
- Дринов, М.** Избрани съчинения. Т. I-II (под ред. на Иван Дуйчев). София, 1971.
- Дуйчев, Ив.** Из старата българска книжнина. Кн. 1. Книжовни и исторически паметници от Първото българско царство. София, 1940; Кн. 2. София, 1944.
- Дуйчев, Ив.** Рилският светец и неговата обител. Год. XI, Кн. 9, май 1947.
- Дуйчев, Ив.** Българско Средновековие. София, 1972.
- Дуйчев, Ив.** Нападения и заселване на славяните на Балканския полуостров. – ВИСб., 1975, 1, 75.
- Дуйчев, Ив.** Пътеки от утрото. Очерци за средновековната българска култура. София, 1985.
- Дуйчев, Ив.** Византия и славянския свят. Избрани произведения. Т. 1. ИК Анупис. София, 1998.
- Златарски, В. Н.** Известията за българите в хрониката на Симеона Метафраста и Логотета. – Сб НУНК, № 24, 1909, София, 1-161; вж. – В: Избрани произведения. Т. 1. Издателство Наука и изкуство (под ред. на доц. Петър Петров). София, 1972, 359-573.
- Златарски, В. Н.** Сюлейманкьойският надпис. – В: Избрани произведения. Т. 1. Издателство Наука и изкуство (под ред. на доц. Петър Петров). София, 1972, 68-120.
- Златарски, В. Н.** История на българската държава през средните векове. Т. I. Първо българско царство. Ч. I. Епоха на хуно-българско надмощие. БАН. Държавна печатница. София, 1918.
- Златарски, В. Н.** История на българската държава през средните векове. Т. I. Ч. 1. Издателство наука и изкуство. София, 1970.
- Златарски, В. Н.** История на българската държава през средните векове. Т. II. България под византийско владичество (1018-1187 г.). Под ред. на проф. Д. Ангелов. Издателство Наука и изкуство. София, 1972.
- Златарски, В. Н.** Известията за българите в хрониката на Симеон Метафраст и Логотет. (Посвещава се в памет на професор Марин Дринов). – В: Избрани произведения. Т. 1. Издателство Наука и изкуство (под ред. на доц. Петър Петров). София, 1972, 359-573.
- Златарски, В. Н.** Българските князе от рода Дуло. – ПСп, кн. 63, 1903, 473-499; вж. и Избрани произведения. Т. 1. Издателство Наука и изкуство (под ред. на доц. Петър Петров). София, 1972, 482-489.
- Златарски, В. Н.** История на българската държава през средните векове. Първо българско царство. Епоха на хуно-българското надмощие. Т. 1. Ч. I. София, 2007 (=Т. 1-3. София, 1972).

- Иванов, Й.** Български старини из Македония. БАН. Издателство Наука и изкуство. София, 1970.
- Иванов, Р.** Готите в България. Иврай. София, 2019.
- Игнатов, В.** Българските царици. Владетелките на България от VII до XIV в. Milenium. София, 2008.
- Иречек, К.** История на българите. Наука и изкуство. София, 1978.
- История на България.** Т. 1. Държавно издателство "Наука и изкуство". София, 1954.
- История на България.** Т. 1. Държавно издателство "Наука и изкуство". София, 1961.
- История на България.** Т. 2. София, 1982; **История на България.** Т. 3. София, 1984; **История на България.** Т. 4. София, 1984.
- История на България.** История на България през погледа на историците Иван Божилов, Вера Мутафчиева, Константин Косев, Андрей Пантев, Стойчо Грънчаров. ИК „Христо Ботев“. София, 1993.
- Каймакамова, М.** Власт и история в Средновековна България VII-XIV в. Парадигма. София, 2011.
- Кирил, М.** Изкуство и общество в България през турския период. С., 2002.
- Коларов, Хр.** Средновековната българска държава (уредба, характеристика, отношения със съседните народи). Велико Търново, 1977.
- Коледаров, П.** Политическа география на средновековната българска държава. Първа част от 681 до 1018 г. София, 1979; Част Втора, 1989.
- Латински извори за българската история (ЛИБИ)**
- Недков, Б.** България и съседните земи през XII век според Идриси. Наука и изкуство. София, 1960.
- Нешри, М.** Огледало на света. София, 1984.
- Ников, П.** Татаро-български отношения през средните векове с оглед към царуването на Смилеца. – ГСУ ИФФ, XV-XVI, 1919-1920.
- Ников, П.** История на Видинското княжество до 1323 г. – ГСУ ИФФ, XVIII, 1922.
- Ников, П.** Турското завладяване на България и съдбата на последните Шишмановци. – ИИД, кн. VII-VIII, 1928.
- Митев, Н.** Кръстоносните походи на Владислав Варненчик от 1443 – 1444 година (по писмени и археологически данни). Шумен, 2020.
- Михайлов, Е.** Руси и българи през ранното средновековие до 964 г. УИ „Климент Охридски“. София, 1990.
- Москов, М.** Именник на българските ханове (ново тълкуване). ДИ „Д-р Петър Берон“. София, 1988.
- Мутафова, Кр.** Старопрестолният Търнов в османотурската книжнина (XV –XVI век). Издателство "Faber". В. Търново, 2002.
- Мутафчиев, П.** Избрани произведения. Т. 1., Т. 2. Издателство Наука и изкуство. София, 1978.
- Мутафчиев 1986:** П. Мутафчиев. История на българския народ. Т. 1. София, 1986.
- Мутафчиев 1987:** П. Мутафчиев. Книга за българите. София, 1987.
- Ников, П.** Турското завладяване на България и съдбата на последните Шишмановци. – Известия на Историческото дружество в София. Кн. VII-VIII. 1928.
- Ников, П.** История на Видинското княжество до 1323 г. – ГСУ ИФФ, XVIII, 1922.
- Овчаров, Д.** Омортаг кана сюбиги от бога владетел. ТАНГРА ТанНакРа ИК. София, 2002.
- Павлов, Пл.** Бунтари и авантюристи в средновековна България. ИПК „Свети Евтимий Патриарх Търновски“. Велико Търново, 2000.
- Павлов, Пл.** Забравени и неразбрани. Събития и личности от българското средновековие. Siela Норма АД. София, 2012.
- Павлов, Пл., Ив. Тютюнджиев.** Българите и османското завоевания (краят на XIII – средата на XV в.). Велико Търново, 1995.
- Палаузов, Сп.** Избрани трудове. Издателство Наука и изкуство. София, 1974.

Петров, П. Образование на българската държава. Наука и изкуство. Наука и изкуство. София, 1091.

Плетньов 2008: В. Плетньов. Варна през Средновековието. Част първа: от VII до края на X век. Книгоиздателство Зограф. Варна, 2008.

Рънсман 1993: Ст. Рънсман. История на Първото българско царство. ИК „Иван Вазов „Силует“ ООД. София, 1993.

Станев, Ал. Елементи на германския фибулен костюм на юг от Дунав (по археологически данни от Балканските провинции на Източната римска империя V-VI в.). Авангард принт. 2012.

Стара българска литература

Събев, Т. Самостоятелна народностна църква в средновековна България. Синодално издателство, 1987.

Съботинов, А. Българският произход на Самуиловия род. Артграф ООД. София, 2005.

Съселов, Д. Пътят на България. Кибеа, 2000.

Турски извори за българската история (ТИБИ)

Харбова, М. Градоустройство и архитектура по българските земи през XV-XVIII в. София, 1991.

Христова, Б., Караджова, Д., Е. Узунова. Бележки на българските книжовници X-XVIII в. Т.1-2, София., 2003-2004.

Христоматия по история на България. Т. 1. (Състав. Петър Петров, Васил Гюзелев). Издателство Наука и изкуство. София, 1978.

Христоматия по история на България. Т. 2. (Състав. Петър Петров, Васил Гюзелев). Издателство Наука и изкуство. София, 1978.

Христоматия по история на България. Т. 3 (Състав. Цветана Георгиева, Димитър Цанев). Издателство Наука и изкуство. София, 1982.

Цветкова, Б. Паметна битка на народите. Варна, 1969.

Цветкова, Б. Хайдутството в българските земи през XV-XVII в. София, 1971.

Цухлев, Д. История на българската църква. Т. 1. Първи период (864-1186). 1911

12. Франкската държава при династията на Меровингите.

13. Франкската държава при династията на Каролингите.

14. Кръстоносните походи – предпоставки, ход и резултати.

Литература:

Николов, Й. История на средновековния свят. Възходящо средновековие. София, 2000.

Николов, Й. История на средновековния свят. Ранно средновековие. София, 2002.

Льобек, С. Нова история на средновековна Франция. 1: Франкското наследство, V-IX век. С., 1996.

Тес, Л. Нова история на средновековна Франция. 2: Наследството на Каролингите. С., 1997.

Гагова, К. Кръстоносните походи. С., 1999.

Ришар, Ж. Кръстоносните походи, С., 2005.

Богданов, Ст. и Ив. Иванов Зараждане на идеята за кръстоносните походи на Изток. – Военноисторически сборник, 1997, кн. 1, с. 7-19.

Христова, Н. Предпоставки за кръстоносните походи. – История, 1992, кн. 2, с. 53-59.

15. Възраждане на балканските народи - определение, граници, същност. Общи и специфични белези. Формиране на балканските нации.

16. Общи черти и характерни различия в социално-икономическото и политическо развитие на балканските страни 1878-1912 година;

Литература:

- Манчев, Кр. История на балканските народи (XIX- XX в.). С., 1999.
Манчев, Кр. История на балканските народи 1879-1918. С., 1975.
Йелавич, Б. История на Балканите XVIII-XIX в. Т. 1. ИК Агат -АХ, 2003.
Йелавич, Б. История на Балканите XX в. Т. 2. С., ИК Агат -АХ, 2003.
Кастелан, Ж. История на Балканите XIV-XX в. С., 2002.
Хьош, Е. История на Балканските страни – от древността до наши дни.С., 1998.

17. Социално-политически революции в Европа и Северна Америка XVII-XIX век.

18. Международни отношения в края на XIX и началото на XX в. (1871-1914)

Литература:

- Кенеди, П. Стратегия и дипломация 1870-1945, София, 1998.
Пантев, А., Хр. Глушков, Р. Мишев. История на новото време. В. Търново, 1997
Пантев, А., Хр. Глушков, Р. Мишев. История на модерния свят (Абагар, 2010).
Петков, П. Поглед към новото време. Европа през XVI-XVIII век. (УИ „Св. Климент Охридски, 2008)
Петков, П. Деветнадесетият век на Европа. От Френската революция до Първата световна война. (УИ, 2008).
Глушков, Хр. Френската революция 1789-1799. С.,1989.
Глушков, Хр. Страници от френската история XVIII-XIX век (В. Търново: УИ „Св.св. Кирил и Методий,” 2004).
Пантев, А. Американската буржоазна революция 1776-1789. С.,1977.
Пантев, А. Революции и реформи в Западна Европа и Северна Америка 17-18 век. С.,1993.

19. Движение за новобългарска просвета през епохата на Възраждането.

Килийното образование. Начало на организиране на национална и светска просвета. Елинобългарски училища. Дейността на Петър Берон и Васил Априлов за развитието на учебното дело в българските земи. Неофит Рилски и новобългарската просвета. Русия и движението за новобългарска просвета. Утвърждаване на просветни центрове. Организация на просветната система. Изграждане на национална мрежа от класни училища, гимназии, девически училища и специализирани средни училища. Чуждестранни училища в българските земи и тяхната роля за просветното движение. Учебната литература. Просветните реформи в Османската империя и отношението на българите към тях. Ролята на Българската екзархия за развитието на просветното дело и действията ѝ срещу посегателствата на чуждите пропаганди в българските земи.

20. Църковно - националната борба през епохата на Възраждането.

Състояние на църковния живот в българските земи в навечерието на Възраждането. Причини, характер и начални прояви на църковно - националното движение. Дейността на Неофит Бозвели и Иларион Макариополски. Ролята на цариградските българи за развитието на църковнонационалното движение. Засилване на църковната борба през 50-те и 60-те години на XIX в. Идейни течения. Политиката на европейските държави по българския църковен въпрос. Униятското движение. Високата порта и българския църковен въпрос. Учредяване на Българската екзархия. Канонично - устройствена и обществено-политическа дейност на Екзархията. Значение на църковно - националната борба,

Литература:

- Георгиева, Цв. и Н. Генчев, История на България XV – XIX век. Т. II, С., 2006, с. 393-552.
- История на България в 14 тома. Изд. на БАН. Т. 5, С., 1985; Т. 6, С., 1988.
- Генчев, Н. Българско възрождане. С., 1988.
- Генчев, Н. Научни трудове. Т. 1-2. С., 2003.
- Димитров, А. Училището, прогресът и националната революция. Българското училище през Възраждането. С., 1987.
- Маркова, З. Българското църковно-национално движение до Кримската война. С., 1973.
- Маркова, З. Българската екзархия 1870-1872 г. С., 1988.
- Гаврилова, Р. Колелото на живота. С., 1999.
- Ников, П. Възраждане на българския народ. Църковно-национални борби и постижения. С., 1971.
- Българската нация през Възраждането. Т. 1-2, С., 1981, 1989.
- Създаване и развитие на модерните институции в българското възрожденско общество. С., 1996.
- Радкова, Р. Българската интелигенция през Възраждането (XVIII – първата половина на XIX в.), С., 1986.
- Радкова, Р. Неофит Рилски и новобългарската култура. С., 1975.
- Ванчев, Й. Новобългарската просвета в Македония през Възраждането. С., 1982.
- Даскалов, Р. Как се мисли Българското Възраждане. С., 2002.

21. Възстановяване и изграждане на Третата българска държава (1878-1912).
22. Войни за национално обединение (1912-1918).
23. Социално-икономическо и политическо развитие на България 1919-1944 г.

Литература:

I. Извори:

- Биярски, Цочо и Ив. Гезенко, Дипломатически документи по участието на България във Втората световна война, 2006, 592 с., 9 лв.
- Външната политика на България. Документи и материали. Т. I, (1879-1886). С., 1978; Т. 2 (1886-1887). С., 1995; Т. 3, Част I (1887-1890). С., 1995.
- Георгиев, В., Ст. Трифонов. История на българите 1878-1944. В документи. Т. I, Част I, С., 1994; Т. I, Част II, С., 1996; Т.2, С., 1997.
- Йовчева, Г., *История на България 1878-1944. Документи и казуси, част I 1878 – 1918.*, Електронен учебник, Бургас, 2014, публикуван на електронната платформа BlackboardLearn, 482 с.

Научни изследвания:

- Стателова, Е. Ст. Грънчаров. История на нова България, т. III, С., 2006, 648 с.
- История на българите, т. 3 От Освобождението (1878) до срая на Студената война (1989)., С., 2009.
- История на българите, т. 4. Българската дипломация от древността до наши дни, С., 2003.
- История на българите, т. 5. Военна история на българите от древността до наши дни, С., 2007.
- Йовчева, Г. Стопанският живот на българската емиграция в САЩ (първата половина на XX век), С., 2003.
- Саздов, Д., Попов, Р. и Л. Спасов. История на България 681–1944. т. 2. С. 2003.

- Йовчева, Г.**, *Депутация за намиране княз на България 1886–1887 г. според документалното наследство на д-р Константин Стоилов*, В: Годишник на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас, 2011, т. XL, кн.2, ISSN 13121359, с. 240–247.
- Йовчева, Г.**, *Българската депутация за намиране княз на България в началото на 1887 г. и ролята на Турция според документалното наследство на д-р Константин Стоилов*, В: Годишник на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас, 2011, т. XL, кн.2, ISSN 13121359, с. 248 – 255.
- Йовчева, Г.**, *Българо-египетски търговски връзки в навечерието на Втората световна война*, сп. Управление и образование, т. VIII, кн. 3, ISSN 13126121, Бургас, 2012, с. 36–45.
- Йовчева, Г.**, *Дипломатическата мисия на д-р Константин Стоилов във Виена, 1887 г. и позицията на Александър I Батенберг относно повторното му кандидатиране за българския престол*, В: Сб. *Култура и геополитика. Исторически и философски интерпретации*, Изд. Университет «Проф. д-р Асен Златаров», Бургас, ISBN 978-954-8422-88-8, 2012, с. 72–108.
- Йовчева, Г.**, *Дипломатическата мисия на д-р Константин Стоилов във Виена, 1887 г. и позицията на принц Фердинанд относно кандидатирането му за българския престол*, В: Сб. *Източният въпрос, имперската дипломация и национализмът на Балканите 1815–1918 г.*, (Бургас: Рота печат, 2013, с. 110 – 162).
- Йовчева, Г.**, *Д-р Константин Стоилов – изтъкнат политик и забележителен държавник*, сп. *Управление и образование*, т. X, кн. (4), ISSN 13126121, Университет «Проф. Д-р Асен Златаров», Бургас, 2014, с. 30 – 39.
- Йовчева, Г.**, *Дипломатически опити за международното признаване на княз Фердинанд 1890 – 1892 г.* В: *Годишник на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас*, 2014, т. XLIII, кн.2, ISSN 13121359, с. 35–42.
- Йовчева, Г.**, *Мисията на генерал Каулбарс – опит на руската царска дипломация за установяване на пълен политически контрол в България*, сп. *Управление и образование*, т. XI, кн. 4, ISSN 13126121, Университет «Проф. Д-р Асен Златаров», Бургас, 2015, с. 67–76 ;
- Йовчева, Г.**, *Съединението, абдикацията на княз Александър I Батенберг и възможността за подобряване на руско-българските отношения*, сп. *Управление и образование*, т. XI, кн. 4, ISSN 13126121, Университет «Проф. Д-р Асен Златаров», Бургас, 2015, с.60–66;
- Йовчева, Г.**, *Изборите за Велико народно събрание през 1886 г., генерал Каулбарс и Регентството*, В: *Годишник на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас*, 2015, т. XLIV, кн.2, ISSN 13121359, с. 25–30.
- Йовчева, Г.**, *Обиколката на генерал Каулбарс през септември 1886 г. и опита на Русия да наложи политическото си влияние в България*, В: *Годишник на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас*, 2015, т. XLIV, кн.2, ISSN 13121359, с.17-24.
- Йовчева, Г.**, *Женитбата на княз Фердинанд през 1893 г. и полагане основите на българската династи* // *Култура и геополитика. Исторически и философски интерпретации. Трудове на катедра „История и философия“*, том 1, (Бургас, Университет „Проф. д-р А. Златаров“, 2015), с 82–96.
- Йовчева, Г.**, *Отношението на великите сили към т. нар. „Български въпрос“ след изборите за Велико народно събрание през 1886 г.*, сп. *Управление и образование*, т. XII, кн. 4, ISSN 13126121, Университет «Проф. Д-р Асен Златаров», Бургас, 2016, с.51–60;
- Йовчева, Г.**, *Борбата за Съединението и Ямболският край 1878 – 1885 г.*; В: Сб. *Кризис и конфликти в Европа, България и на Балканите от края на XIX до края на XX в.* (Бургас: Рота печат, ISBN 978-619-7123-57-9; 2016, с. 7–38.
- Йовчева, Г.**, *Болгария, Россия и крещение наследного принца Бориса в православной вере*, В: Сб. *Международного научно-практического форума „Христианство и славянское культурное наследие*. Изд. КемГУКИ, Кемерово, 2013. 8 с.
- Yovcheva, G.** *The conversion of the Bulgarian Successor to the Throne Prince Boris from the Catholic Into the Orthodox Faith*, Statutul Istoriei Si al istoricilor in contemporaneitate, Editura MEGA, Cluj-Napoca, Coord. G. Moisa, Sorin sipos, Igor Sarov, 2013. History and Historians, 17-20 October 2013, Oradea University, Romania, p. 153–173.

Йовчева, Г., *Обручение князя Фердинанда в январе 1893 г. и его последствия*, XII международная таучно-практическа конференция "Научные перспективы XXI века. Достижения и перспективы нового столетия", Россия. г. Новосибирск, 19-20.06.2015 г. онлайн списание Международнй научнй институт „EDUCATIO” Ежемесечнй научнй журнал, ISSN 34567-1769, № 5 (12) 2015, часть 4, с. 14-16.

Yovcheva, G. *The efforts of the Bulgarian Government to remove the obstacles forthcoming the future marriage of Knyaz Ferdinand (1892 – 1893)*. American Journal of Science and Technologies, 2016, №.1.(21), (January – June). Volume III.”Princeton University Press”, 2016. - 1105 (p. 502 – 509).;

Yovcheva, G. *Diplomatic Attempts to Find a Bulgarian Knyaginya in 1892*. London Review of Education and Science, 2016, № 1 (19), (January – June). Volume III. “Imperial College Press”, 2016. – 1029. p. 440 – 447.

Yovcheva, G. *The construction of Bulgarian Orthodox Churches in Romania 1856-1878*, Annual of “Prof. Dr. Assen Zlatarov”, Burgas, 2019, XLVIII (2), ISSN 2603-3976, с. 13–16.

Методиев, В. Конституционният дебат в българският парламент през XIX век, с. 2016.

Паев, К. *Търновската конституция в светлината на балканския конституционализъм от XIX век*. София: Сиби, 2016.

24. Преход на България към съветски социализъм (1944-1953)

25. Социално-икономическо и политическо развитие на България 1953-1989 г.

26. Българският преход към демокрация и пазарна икономика – връщане към европейския модел (1989–2007)

Литература:

Извори

Българската държавност в актове и документи. С., 1981.

Външна политика на Народна Република България. Сборник от документи и материали. Т. 1-5. С., 1970-1988.

Вторият мандат на Георги Първанов: позиции, лекции, речи, статии 2007 – 2011, 2011, 600 с.

Йовчева, Стопанска история на България, документи и казуси, Ямбол, 2007.

Конституция на Република България. С., 1991.

Подбрани извори за българската история. Българската държава и българите 1878 – 1946, т. 4, кн. 1, С. 2009.

Подбрани извори за българската история. Българската държава и българите 1878 – 1946, т. 4, кн. 2, С. 2009.

Научни изследвания

Колектив, История на народна република България, режимът и обществото, С., 2009. 716 с.

История на българите. т. 3 От Освобождението (1878) до сраж на Студената война (1989). С. 2009.

История на българите, т. 4. Българската дипломатия от древността до наши дни, С., 2003.

История на българите, т. 5. Военна история на българите от древността до наши дни, С., 2007.

Йовчева, Г. Българската емиграция в Новия свят и македонският въпрос 1944–1949 г., С., 2002.

Калинова, Е. И. Баева. Българските преходи 1939–2005, С., 2006, 542 с.

Лалков, М., От надежда към разочарование. Идеята за федерация в Балканския югоизток (1944-1948 г.). С., 1993.

Луджев, Д., Революцията в България 1989–1991, кн. 1, 2009, 408 с.

Мигев, Вл., Колективизация на българското село (1948-1958). С., 1995.

Пенков, С., Международни договори на България (1947-1993). С., 1994.

Приобщаването на България към Европейския съюз. Политически, икономически и правни проблеми. С., 1996.

Радева, М., Български държавници 1944 – 1989 г., 2005, 256 с.

Христова, Нат., Специфика на българското „дисидентство“: власт и интелигенция 1956 – 1989 г., 2005, 384 с.

Цачевски, Вен., България и Балканите в началото на 21 век, 2011, 640 с.

Шарланов, Д., История на комунизма в България, т. I, С., 2009, 552 с.

Шарланов, Д., История на комунизма в България, т. II, С., 2009, 560 с.

27. Мир и колективна сигурност в периода между двете световни войни

28. Основни политически доктрини и тенденции в международните отношения през втората половина на XX век.

Литература:

Баева, И. Източна Европа през XX век. Идеи, конфликти, митове (Парадигма, 2010)

Мирчева, Хр. Глобалната конфронтация в глобалната политика. История на международните отношения (1945-1995 г.) С., 1999

Митев, Й., Ф. Узунов. Съвременна история на модерния свят. Ч. 1-2, (В. Търново, 1998)

Митев, Й. Ф.Узунов. Политическа история на Западна Европа и САЩ (1918-1945).Ч.1-2, (В.Търново,1994)

Пеева, П. Айзенхауер, Студената война и мирната алтернатива (Издателство Университет „Проф.д-р А. Златаров”, 2009)

Цветков, П. Светът през XX век (НБУ, 2005)

Джуд, Т. След войната. История на Европа след 1945 година (Сиела, 2008)

Гадис, Дж. Л. Студената война. Нова история (Издателство Кралица Маб, 2007).

Макмилън, М. Миротворците. Шест месеца, които промениха света (Кралица Маб, 2010)

Конспектът за писмен държавен изпит по **история** е обсъден и приет на заседание на катедра „История и философия“, **протокол № 07 от 16.02.2021 г.**

Ръководител катедра:.....
(доц. д-р Гита Йовчева)